

La universitat semigratuïta andalusa planteja dubtes sobre la seva equitat

Els experts alerten del risc que la mesura sigui universal, "una tarifa plana igual per a tothom"

El model de beques compensatòries català sembla més just, encara que s'hauria de millorar

La bonificació del 99% de les matrícules universitàries que rebran els estudiants andalusos que aprovin totes les assignatures ha sigut celebrada, en línies generals, per la comunitat universitària catalana, tot i que, segons alguns experts, té un problema de falta d'equitat. «Al ser una mesura lineal, no progressiva, una mena de tarifa plana per a tothom, poden acabar pagant justos per pecadors», adverteix Manel Pulido, responsable d'Educació al sindicat CCOO a Catalunya.

«Al final, pot passar que, amb aquesta proposta de finançament, els alumnes rics, que podran dedicar-se a estudiar a temps complet i, per tant, tindran més possibilitats d'aprovar a la primera, obtinguin una matrícula gratuïta per al curs següent», constata José García Montalvo, catedràtic d'Economia a la Universitat Pompeu Fabra i autor d'un informe sobre l'impacte del sistema de beques d'equitat de la Generalitat. En canvi, prossegueix García Montalvo, «els fills de les famílies més vulnerables, que han de treballar i que es troben que tenen més risc de suspendre, sí que hauran de pagar la matrícula», afegeix.

En termes semblants es pronuncia el sindicalista Pulido, que, si bé considera que «la prioritat de tot govern hauria de ser la gratuïtat per a tots els alumnes universitaris» i elogia «la mesura proposada per Andalusia perquè va en la direcció correcta», considera que el model plantejat per la Junta d'Andalusia hauria d'incorporar mecanismes per «defensar els fills de les classes treballadores, que sempre tenen més complicat l'accés a la universitat».

Per a Ernest Pons, cap de gabinet de l'equip de govern de la Universitat de Barcelona (UB), el dubte que es planteja és «si el govern andalús vol realment que tots els estudiants

tinguin les mateixes oportunitats». «Hi ha estudis, com el que van elaborar l'any passat la Xarxa Universitària Vives i la fundació Jaume Bofill, que posen de manifest que a un alumne amb pocs recursos econòmics no n'hi ha prou de pagar-li la matrícula», assenyala Pons, que és també professor d'Economia Aplicada a la UB.

RECURSOS AJUSTATS

Les famílies d'aquests estudiants potser sí que poden pagar la matrícula, però potser no els arriba per pagar altres despeses de transport, manutenció i costos de la vida. «A aquests s'hi han d'afegir, a més, els anomenats costos d'oportunitat, és a dir els diners que deixen d'ingressar les famílies que, en lloc de posar el seu fill a treballar, l'envien a la universitat», assenyala Pons.

«Potser la principal diferència entre el que es proposa a Andalusia i la situació a Catalunya és que allà la universitat és una prioritat i aquí la Generalitat no ha tingut cap detall, ni ha fet cap pas endavant per la universitat», reflexiona Margarita Arboix, rectora de la Universitat Autònoma de Catalunya (UAB). «Ni tan sols ha aplicat aquest 2017 la rebaixa del 30% en les taxes universitàries que va aprovar el Parlament», lamenta Arboix.

Mentrestant, els estudiants catalans segueixen pagant les taxes més cares d'Espanya i els responsables de les universitats públiques clamen per la precarietat de recursos públics que reben. «A les universitats andaluses, per exemple, el Govern autonòmic sí que els cobreix les despeses de personal, cosa que a Catalunya no passa», afegeix Enric Fossas, rector de la Universitat Politècnica de Catalunya (UPC).

EL MODEL CATALÀ

La proposta de crear una bonificació universal en el pagament de matrícules segueix una via iniciada a Catalunya el 2012. «Des de la implantació de les beques d'equitat, hi ha un grup d'entre 15.000 i 20.000 estudiants amb rendes baixes, però que es queden sense la beca general del Ministeri d'Educació, que obtenen una bonificació en el preu de la matrícula segons els seus ingressos familiars», recorda Jordi Mas, director executiu de l'Agència de Gestió d'Ajudes Universitàries i d'Investigació. La proposta de Susana Díaz parla de 30.000 beneficiaris.

«El problema del sistema català és que, tot i ser bo sobre el paper, es queda curt», lamenta el portaveu de la UB, Ernest Pons. «Són ajudes més aviat per a pobres», clama la rectora Arboix. «És un model fràgil, perquè es basa en les declaracions de la renda de les famílies, amb la poca fiabilitat que tenen», postil·la Fossas.